Between the embankment of the linden walkway and the former terraces of the manor palace, isolated finds were collected on the surface: sherds of black burnished pottery as well as glazed and unglazed hand thrown pottery, hand-forged iron nails, pieces of glass vessels (Fig. 4), and a shard of opaque brownish yellow window glass.

Manvydas Vitkūnas,
Bronius Dakanis

Sviatošino dvaro sodyba

2013 m. birželio mėnesį atlikti žvalgomieji tyrimai Sviatošino buvusios dvaro sodybos (UK 593) teritorijoje, esančioje Joginiškių kaime (Šakių r., Kriūkų sen.), dabar susiliejusioje į vieną gyvenvietę su Kriūkų miesteliu. Todėl Sviatošino dvaras dažnai vadinamas ir Kriūkų dvaru. Rašytiniuose šaltiniuose Kriūkų dvaras pirmą kartą paminėtas 1589 m. Nuo XIX a. pradžios iki 1914 m. Kriūkai buvo Sviatošino valsčiaus, o 1919–1950 m. – Paežerėlių valsčiaus centras. Iki mūsų dienų fragmentiškai išlikęs Sviatošino dvaro ansamblis yra susiformavęs XIX a. Dvaras ilgą laiką priklausė bajorų Rene giminei, o XIX a. pabaigoje paveldėtas grafo Aleksandro Mielžinskio. 1909 m. grafienė Stanislava Mielžinskienė pardavė Sviatošino dvarą Valstiečių banko Kauno skyriui, o šis perpardavė dvarą rusų tautybės naujakuriams. XX a. II pusėje Sviatošino dvaro sodybos teritorijoje buvo vykdomi labai didelės apimties žemės judinimo darbai (tiestos gatvės, kastos tranšėjos požeminėms komunikacijoms). Beveik visa dvaro sodybos teritorija užstatyta naujais statiniais. Dvaro rūmų pastatas tapo Kriūkų vidurinės mokyklos pastatų komplekso dalimi. Į P ir PV nuo mokyklos pastatytas Kriūkų apylinkės (dabar – seniūnijos) administracinis pastatas, kultūros namai su gyvenvietės architektūriniu akcentu – apžvalgos bokštu. Dvaro sodybos V ir P pakraščiai buvo užstatyti kolūkiečių gyvenamaisiais namais ir ūkiniais pastatais.

Planuojant įgyvendinti Kriūkų miestelio nuotekų tinklų įrengimo projektą, būsimų žemės judinimo darbų zonoje atlikti žvalgomieji tyrimai. Sviatošino buvusio dvaro sodybos teritorijoje, Mokyklos gatvėje ir bevardžiame skersgatvyje tarp Mokyklos gatvės ir Joginiškių gatvės ištirti šeši 1,5x1,5 m dydžio šurfai (3–8). Dar du 5x1 m dydžio šurfai (1–2) ištirti Kriūkų miestelio Š dalyje, Darbininkų gatvėje esančių II Pasauliniame kare žuvusių TSRS karių kapinių (UK 11179) aplinkoje. Čia rasta tik XX a. II pusės statybinių šiukšlių. Bendras tyrimų plotas sudarė 23,5 m^2.

Daugelyje Sviatošino dvaro sodybos teritorijoje tirtų šurfų archeologinio sluoksnio pėdsakų nerasta, fiksuoti tik XX a. II pusės perkasimai, supiltiniai sluoksniai. Šurfuose 4–6 jokių archeologiškai vertingų radinių neaptikta. ***Šurfe 3,*** tirtame į P nuo Mokyklos gatvės, šalia dabar-

1 pav. Šurfas 8. M. Vitkūno nuotr.
Fig. 1. Test pit 8.

2 pav. XVI/XVII–XIX a. keramikos šukės iš šurfo 8. M. Vitkūno nuotr.

Fig. 2. 16th/17th–19th-centuries potsherds from test pit 8.

tinės Kriūkų vidurinės mokyklos, permaišytame sluoksnyje kartu su XX a. radiniais (aliuminio viela, stiklo duženomis) rasta ir ankstyvesnių radinių – XVI–XVII a. datuojama smulki žiesto puodo sienelės šukė su įkartėle, juodos gludintos keramikos dubens dalis, XVIII–XIX a. glazūruoto dubens fragmentai, titnago nuoskala. ***Šurfe 7***, tirtame į V nuo Kriūkų kultūros rūmų pastato, permaišytoje žemėje tarybiniu laikotarpiu nutiesto kabelio trasos vietoje rastas XX a. II pusės vario lydinio žiedas ir juodos gludintos keramikos indo (ąsočio?) sienelės dalis.

Sviatošino dvaro sodybos P dalyje, į R nuo bevardžio skersgatvio, jungiančio Mokyklos ir Joginiškių gatves, tirtame ***šurfe 8*** (1 pav.) po 20–25 cm storio piltinio smėlio sluoksniu pasiektas pirminis šios vietos paviršius. 20–25 cm storio tamsiai pilkos humusingos žemės sluoksnyje, buvusiame ariamame, rasta XVI/XVII–XIX a. datuojamų radinių – puodų, dubenų, lėkščių, ąsočių šukių (2 pav.), dubeninių ir plokštinių koklių fragmentų, marselinės čerpės dalis, XVI–XVII a. (?) stiklinio butelio šukė.

Sviatošinas Manor complex

In 2013, six test pits were excavated on Mokyklos Street and a nameless alley between Mokyklos and Joginiškių Streets, i.e. on the grounds of the former Sviatošinas Manor complex in Joginiškiai Village (Šakiai District, SW Lithuania), which has merged with the town of Kriūkai. Another two were excavated in the vicinity of the Second World War Red Army cemetery on Darbininkų Street in the N part of Kriūkai. A total of 23.5 m^2 were excavated. 16th–19th-centuries potsherds were discovered in a mixed layer in test pit 3. A roughly 20 cm cultural layer with 16th/17th–19th-centuries finds (Fig. 2) was discovered in test pit 8 (Fig. 1).

Manvydas Vitkūnas,
Bronius Dakanis

Veisiejų dvaro sodyba

2013 m. gegužės–birželio mėnesiais atlikti žvalgomieji tyrimai Veisiejų buvusios dvaro sodybos fragmentų (UK 270) teritorijoje ir